

РЕШЕНИЕ

Номер

30.07.2020 г.

Град С.З.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СТАРОЗАГОРСКИЯТ ОКРЪЖЕН СЪД   ТЪРГОВСКО ОТДЕЛЕНИЕ

На 30.06.

2020 г.

В публичното заседание в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: АННА ТРИФОНОВА

ЧЛЕНОВЕ: РУМЯНА ТАНЕВА

ХРИСТО СИМИТЧИЕВ

Секретар: ДАНИЕЛА КАЛЧЕВА

като разгледа докладваното от съдията **ТАНЕВА**

в.т.д. № **1081** по описа за **2020 г.**,

за да се произнесе, взе предвид следното:

Обжалвано е решение № 7/09.01.2020г., постановено по гр.д. № 397/2019г. по описа на Казанлъшкия районен съд, с което са прогласени за нищожни по отношение на Т.Г.Б. и Д.П.Б., и „Ю.“ АД клаузите на чл.3, ал.1 и ал.5, чл.6, ал.2, чл.12, ал.1 и чл.22, ал.1 и ал.2 от Договора за потребителски кредит №НЛ 24334/06.07.2007 г. като неравноправни на основание чл.26, ал.1, пр.1 от ЗЗД във вр. с чл. с чл.143, т.10 и т.12 и чл.146 от ЗЗП; „Ю.“ АД е осъдена да заплати на Т.Г.Б. и Д.П.Б. на основание чл.55, ал.1, предл.първо от ЗЗД, сумата от 801.99 швейцарски франкове представляваща недължимо платена сума в периода от 11.02.2014г. до 11.02.2019., формирана като разлика между предварително договорените и реално платените ануитетни вноски и сумата от 9 862.33 лева., представляваща недължимо платена сума в периода от 11.02.2014г. до 11.02.2019 г., формирана като разлика между левовата равностойност на платените вноски по кредита по фиксинга за швейцарския франк към датите на плащане на всяка от вноските и левовата равностойност на платените вноски по кредита по курс „купува“ на швейцарския франк към датата на отпускане на кредита, по Договора за кредит №НЛ 24334/06.07.2007 г., ведно със законната лихва върху сумите, считано от 11.02.2019 г. до окончателното им изплащане.

Въззивникът „Ю.“ АД излага съображения, че решението е необосновано и неправилно, поради съществени нарушения на съдопроизводствените правила. Диспозитива му е неясен и необоснован. Излага подробни съображения за неправилността и необосноваността на обжалваното решение и моли същото да бъде отменено и да се постанови друго, с което да се отхвърлят всички

предявени от ищците искове, както и да се присъдят направените разноси.

Постъпил е отговор на въззивната жалба от въззиваемите, чрез пълномощника им адвокат Н., с който оспорват въззивната жалба. Също излагат подробни съображения по направените в жалбата оплаквания и молят жалбата да бъде отхвърлена, и да бъде потвърдено първоинстанционното решение, като претендира направените разноси пред двете инстанции. Прилага съдебна практика към отговора.

Окръжен съд – гр. С.З., в настоящият състав, след като обсъди данните по първоинстанционното и въззивното производства, намира за установено следното:

Пред първоинстанционния съд са предявени искове с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 от ЗЗД.

Ищците Т.Г.Б. и Д.П. молят съда да осъди „Ю.” АД, на основание чл. 55 от ЗЗД, да възстанови паричните суми, които не са дължими поради нищожност на клаузите, във връзка с едностранната неправомерна промяна на лихвения процент – липсващо основание още при самото престиране на сумите /начална липса на основание и във всеки случай на плащане на по-големи от договорно определените анюитетни вноски/, а именно: разликата между предварително договорените анюитетни вноски и заплатените от ищците за периода от 11.02.2014 г. до 11.02.2019 г. 57 завишени такива общо в размер на 801,99 шв. франка. Молят горната сума да бъде присъдена, ведно със законната лихва от датата на завеждане на исковата молба до датата на действителното ѝ изплащане.

Ищците Т.Г.Б. и Д.П. молят съда, да осъди „Ю.” АД, на основание чл. 55 от ЗЗД да възстанови паричните суми, които не са дължими поради нищожност на клаузите вследствие на недобросъвестност от страна на банката, водеща до значително неравновесие между правата и задълженията на страните по договора за кредит - определяне на кредитното задължение във франкове и възлагането на последствията от промяната на курса лев/франк единствено върху кредитополучателя - липсващо основание още при самото престиране на сумите /начална липса на основание и във всеки случай на плащане на кредита във франкове по курс, различен от този в деня на подписване на договора/, а именно: разликата между първоначално определения курс на франка и курса към датите на заплатените от ищците анюитетни вноски за периода от 11.02.2014 г. до 11.02.2019 г. - в размер на – 9 862,22 лева. Молят горната сума да им бъде присъдена, ведно със законната лихва от датата на завеждане на исковата молба до датата на действителното ѝ изплащане. Претендира присъждането на сторените деловодни разноси.

В срока по чл. 131 ГПК ответникът „Ю.” АД, чрез пълномощника си юриконсулт Б. Кожухарова, е подал писмен отговор, с който заявява, че счита

предявените искове за допустими, но по същество неоснователни и недоказани, като излага подробни съображения. Претендира разноски.

По делото е представен договор за потребителски кредит NL 24334 от 06.07.2007 г., сключен между „Ю.“ АД – С. /понастоящем „Ю.“ АД от една страна като кредитодател и Т.Г.Б. и Д.П.Б. от друга като кредитополучатели, Съгласно договора кредиторът предоставя на кредитополучателите потребителски кредит в размер на равностойността на швейцарски франкове на 24 360 лева, по курс „купува“ за швейцарски франк към лева на Българска пощенска банка АД в деня на усвояване на кредита. Съгласно чл.2, ал.1 от договора разрешеният кредит се усвоява както следва : сума в размер на равностойността в швейцарски франкове на 3 163 лева, предоставена за рефинаскиране, се усвоява по блокирана сметка на кредитополучателя Т.Г.Б. и сума в размер в размер на равностойността на швейцарски франкове на 21 197 лева предоставена за текущи нужди предоставя за усвояване по сметка на кредитополучателя. Крайният срок за издължаване на кредита е 180 месеца, считано от датата на усвояване на кредита. За обезпечаване на вземанията на банката по предоставяния кредит в това число главница, лихва, такси, комисионни и други разноски кредитополучателя учредява договорна ипотека в полза на банката върху следния недвижими имот: жилище (апартамент № 64, находящо се в град К., в жилищна сграда бл. № 42, в ж.к. „Изток“ вх. Г, ет. 4). В чл. 3, ал.1 от договора е посочено, че кредитополучателят дължи на банката годишна лихва в размер на сбора на Базисния лихвен процент /БЛП/ на Б. АД за жилищни нужди в швейцарски франкове, валиден за съответния период на начисляване на лихвата плюс надбавка от 1.45 пункта. Към момента на сключване на настоящия договор БЛП на Б. АД за жилищни кредити в швейцарски франкове е в размер на 4.5%. Ал. 5 на чл. 3 на същата разпоредба предвижда, че действащия БЛП на Б. за швейцарски франкове не подлежи на договаряне и промените в него стават незабавно задължителни за страните като банката уведомява кредитополучателя за новия размер на БЛП за швейцарски франкове и датата, от която той е в сила, чрез обявяването ѝ на видно място в банковите салони. Договорените в настоящия договор надбавки не се променят. Съгласно чл. 6 кредитополучателят погасява кредита на месечни вноски, включващи главница и лихва с размер на всяка вноска, съгласно погасителния план (Приложение № 2) към настоящия договор, представляващ неразделна част от него. В ал. 2 е посочено, че погасяването на кредита се извършва във валутата, в която същия е разрешен и усвоен – швейцарски франкове. В случай, че на съответния падеж на погасителна вноска по главницата и/или лихвата кредитополучателя не е осигурил дължимата сума в швейцарски франкове по сметката си по чл. 2, ал. 1, но има средства в лева по своите сметки в банката, погасяването на кредита се извършва с тези средства след служебно изкупуване от банката на дължимите швейцарски франкове по курс „продава“ на Б. АД за швейцарски франк към лева, за което кредитополучателят с подписването на настоящия договор дава своето неотменимо и безусловно съгласие и оправомощава банката. Съгласно чл. 12, ал. 1 банката запазва правото си по

време на действие на настоящия договор да променя Тарифата за условията, лихвите, таксите и комисионните, които Б. АД прилага при операциите си както и приложимите лихви по настоящия кредит в швейцарски франкове или друг вид валута при евентуалното му превалутиране по реда на чл. 20. Измененията в тарифата и/или приложимите лихви влизат в сила от деня на приемането им от компетентните банкови органи са задължителни за страните по настоящия договор. В чл. 22 от договора е посочено, че кредитополучателят декларира, че е запознат и съгласен с обстоятелството, че променения от банката курс купува и/или продава на швейцарски франкове към българския лев както и превалутирането по чл. 20 от договора може да има за последица включително в случаите по чл. 6, ал. 2 повишаване размера на дължимите вноски.

По делото е прието ката доказателства приложение №1 и приложение №2 към договор договор за потребителски кредит HL24334 от 06.07.2007 г., искане за усвояване на суми към договор за кредит HL24334 от 06.07.2007 г, извлечение от сметка в швейцарски франкове на Т.Г.Б., бордеро за увоняване на кредит от 12.07.2007г., справка за начина и валутата на погасяваните суми за вноски по кредита и извлечение от сметките на ищеца в лева, погасителен план.

По делото е представено копие на протокол №22 на Комисия за защита на потребителите за заседание, проведено на 27.05.2015г., на което е представен доклад относно прилагане на ЗЗП в частта му за неравноправни клаузи , предлагани от ответната банката и други банки, в който подробно са анализирани разпоредби на договори, сключвани от банката-ответник, каквито има и в процесния договор и са изложени съображения за това, че същите са неравноправни и е взето решение да се изпрати писмо до съответните банки, между които ответника и им се препоръчва да отстранят тези неравноправни клаузи в договорите си срок от в 14 дни от уведомяването им, както и да се задължат банките да уведомят по подходящ начин потребителите за направените промени.

По делото е назначена и изслушана съдебно-икономическа експертиза, която е депозирала първоначално и допълнително заключения.

От първоначалното заключение се установява, че разликата между всяка от първоначално уговорените анюитетни вноски по първоначалния погасител план и всяка от фактически заплатените по договора за периода 11.02.2014 г. до 11.02.2019 г. изчислена в швейцарски франкове е на обща стойност 801,99 швейцарски франка. От заключението се установява още, че разликата между левовата равностойност на платените вноски, изчислена по „фиксинг“ на БНБ към деня на всяка една от вноските и левовата равностойност на анюитетните вноски, изчислена по курс „купува“ за швейцарски франк към датата на усвояване на кредита, изчислена по месечно и календарни години е в размер на 9 862,22 лева. В заключението е посочено, че погасяването на задължения по процесния договор за кредит е извършено със счетоводни операции, чрез валутни сметки в швейцарски франкове – сметката, по която се отчита заема, сметката по която се отчитат лихвите и сметката, по която кредитополучателят

осигурява средства за издължаване на кредита. Кредитополучателят е внасял както средства в лева, които са били превалутирани в швейцарски франкове, с които са погасявани месечни анюитетни вноски, така и директно средства във валута – швейцарски франкове, осчетоводявани от банката за погасителни вноски. Вещото лице сочи, че стойността на БЛП се определя съгласно методология за определяне на базисни лихвени проценти и в съвкупност (сбор) от два компонента: трансферна цена на ресурса и буферна надбавка. Посочено е, че е извършен служебен превод по банкова сметка *** Т.Г.Б. в размер на 20 800 швейцарски франка на дата 12.07.2007 г. Извършени са и операции за заплащане на комисионна за управление на кредита и застрахователна вноска по полица, съответно 312 швейцарски франка и 41,78 швейцарски франка. В деня на усвояване на кредита 12.07.2007 г. банката е заварила счетоводната сметка по сметка с титуляр Т.Г.Б. в размер на 20 800 швейцарски франка като тази сума е предоставена за ползване по разплащателна сметка в швейцарски франкове с титуляр Т.Г.Б.. Вещото лице сочи, че динамиката в курса на швейцарски франк след юли 2007 г. е следната: най-ниска стойност е отбелязана през м. октомври 2007 г. – 1.16682 лева за един CHF, а най-високата през м. юни 2015 г. – 1.27807 лева за един CHF. Причините за промяната в курса са комплексни и разнородни: политическа и икономическа стабилност, условия за търговия и представяне на икономиката, ниво и динамика на инфлацията, промени във фискалната и/или финансова политика, данъчни и митнически режими, привличане на външни инвестиции и други. От отговорите на вещото лице, дадени в съдебно заседание се установява, че не е ясно защо сметката на кредитополучателя е блокирана нито основанието, това не е посочено и в кредитното досие, нито от представените доказателства.

От допълнителното заключение се установява че вноските в швейцарски франкове за целия период на кредита от 06.07.2007 г. до 13.11.2018 г., за които не е извършвана валутна сделка от банката са 50 броя на обща стойност 10 295 CHF. Посочено е , че вноските в друга валута (лева) за целия период на кредита от 06.07.2007 г. до 13.11.2018 г., за които банката е извършвала валутна сделка са 109 броя на обща стойност 23 700 лева.

При така установеното от фактическа страна, съдът прави следните правни изводи:

При извършената служебна проверка по чл. 269 ГПК на валидността и допустимостта на постановеното от първоинстанционния съд решение, въззивният съд констатира следното:

В депозираната искова молба двамата ищци /в настоящото производство въззиваеми/ се позовават на нищожност на клаузи от горепосочения договор за кредит, като посочват, че основаните на тези недействителни клаузи плащания на индивидуализираните по делото суми са недължимо платени - при начална липса на основание. Поради това искането към съда е да постанови решение, с което „Ю.” АД да заплати на Т.Г.Б. и Д.П.Б. на основание чл.55, ал.1,

предл.първо от ЗЗД, **сумата от 801.99 швейцарски франкове** представляваща недължимо платена сума в периода от 11.02.2014г. до 11.02.2019., формирана като разлика между предварително договорените и реално платените анюитетни вноски и **сумата от 9 862.33 лева.**, представляваща недължимо платена сума в периода от 11.02.2014г. до 11.02.2019 г., формирана като разлика между левовата равностойност на платените вноски по кредита по фиксинга за швейцарския франк към датите на плащане на всяка от вноските и левовата равностойност на платените вноски по кредита по курс „купува“ на швейцарския франк към датата на отпускане на кредита, по Договора за кредит №НЛ 24334/06.07.2007 г., ведно със законната лихва върху сумите, считано от 11.02.2019 г. до окончателното им изплащане.

С постановеното решение съдът е уважил предявените иски, като също така е прогласил нищожност на клаузите на чл.3, ал.1 и ал.5, чл.6, ал.2, чл.12, ал.1 и чл.22, ал.1 и ал.2 от Договора за потребителски кредит №НЛ 24334/06.07.2007 г. като неравноправни на основание чл.26, ал.1, пр.1 от ЗЗД във вр. с чл. с чл.143, т.10 и т.12 и чл.146 от ЗЗП.

Въззивният съд следва да посочи, че нищожността може да бъде релевирана, освен чрез предявяване на иск, така и само чрез възражение / както е в настоящия случай/, в който случай съдът не следва да се произнася с изричен диспозитив, а само да обсъди в мотивите възражението за нищожност.

В настоящия случай видно от исковата молба, ищците са се позовали на нищожност на договорни клаузи, но не са предявили иск за нищожност респ. отправили петитум към съда да ги прогласи за нищожни.

Следователно произнасяйки се с диспозитив относно нищожността на горепосочените клаузи без да е бил валидно сезиран с такъв иск, първоинстанционният съд е постановил недопустимо решение, което в тази част следва да бъде обезсилено.

По правилността на обжалваното решение:

Страните по делото са обвързани от облигационно правоотношение, възникнало по Договор за кредит за покупка на недвижим имот № НЛ 24334 от 06.07.2007 г., съгласно който банката предоставила на кредитополучателите кредит в швейцарски франкове, в размер на равностойността в швейцарски франкове на 24 360 лева по курс "купува" на швейцарския франк към лева на банката в деня на усвояване на кредита /чл. 1 от договора/. В случая е безспорно, че предоставеният на ищците ипотечен кредит не е предназначен за извършване на търговска или професионална дейност, поради което ищците имат качеството на потребители по смисъла на § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП, а банката – ответник съответно се явява търговец по смисъла на § 13, т. 2 от ДР на ЗЗП.

Първият спорен между страните въпрос е свързан с валидността на клаузите на чл.3, ал.1 и ал.5, чл.6, ал.2, чл.12, ал.1 и чл.22, ал.1 и ал.2 от Договора за потребителски кредит НЛ 24334 от 06.07.2007 г. от процесния договор, които са счетени за неравноправни от първоинстанционния съд.

Съгласно разпоредбата на чл. 146, ал. 1, ал. 2 и ал. 4 от ЗЗП, неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално, като не са индивидуално уговорени клаузите, които са били изготвени предварително и поради това потребителят не е имал възможност да влияе върху съдържанието им, особено в случаите на договор при общи условия, а тежестта на доказване, че определено условие на договора е индивидуално уговорено, е на търговеца.

Клаузата на чл. 3, ал. 1 от договора за кредит предвижда, че за усвоения кредит кредитополучателят дължи на банката годишна лихва в размер на сбора на базовия лихвен процент на банката за жилищни кредити в швейцарски франкове /БЛП/, валиден за съответния период на начисляване на лихвата, плюс договорна надбавка от 1, 45 пункта, като към момента на сключване на договора БЛП е в размер на 4, 5%. Следователно клаузата съдържа конкретизирано по размер задължение на длъжника и доколкото касае основния предмет на договора – възнаградителната лихва по договора за кредит, и е формулирана по ясен и разбираем начин, съгласно изискването на чл. 145, ал. 2 ЗЗП, тя не следва да се преценява като неравноправна.

По отношение на клаузата на чл. 3, ал. 5 от договора въззивният съд намира следното:

Съгласно нормата на чл. 58 ЗКИ, при отпускане на кредити банката задължително предоставя безплатно и в писмена форма на клиентите си своите условия по кредитите, които съдържат най-малко данни за общите разходи по кредита /такси, комисионни и други разходи, пряко свързани с договора за кредит/ и за обективните критерии, въз основа на които тези разходи могат да се изменят; лихвения процент, изразен като годишен лихвен процент, метода за изчисляване на лихвата, както и условията, при които може да се променя лихвата до пълното погасяване на кредита; допълнителните задължения, свързани с разплащанията и условията и разходите при предсрочно погасяване на кредита.

При осъществяване на банкова дейност ответникът трябва да полага дължимата грижа на добрия търговец, за да гарантира надеждна и сигурна банкова система и защита на интересите на клиентите си, по силата на чл. 147, ал. 1 ЗЗП клаузите на договорите, предлагани на потребителите, трябва да бъдат съставени по ясен и недвусмислен начин, като при неизпълнение на това задължение, следва да намери приложение императивната норма на чл. 147, ал. 2 ЗЗП, която предписва, че при съмнение относно смисъла на определено условие то се тълкува по благоприятен за потребителя начин.

В настоящия случай в процесния договор за кредит не се съдържат условията на кредита, регламентиращи методиката, по която банката може едностранно да променя лихвата до пълното погасяване на задължението, т. е. не са инкорпорирани условията – вътрешните правила на банката, изисквани от чл. 58, ал. 1, т. 2 ЗКИ. Следователно клаузата на чл. 3, ал. 5 от договора, които въвеждат правото на кредитора едностранно да променя размера на възнаградителната лихва /чрез изменение на БЛП – един от нейните

компоненти/ – цената на кредита, която е съществен елемент от договора за кредит, са неравноправни. В договора не е посочен никаква методика и правила, по които БЛП ще бъде променян, съответно няма и правило за обвързаност на изменението на лихвения процент по кредита с изменението на стойностите на факторите, които принципно биха били основание за промяната. Промяната на стойността на базовия лихвен процент е предоставена изцяло на преценката на банката, без да е посочена методика за промяната му, обосноваваща извод за наличие на основателна причина по чл. 144, ал. 2, т. 1 ЗЗП или зависимост от външни фактори съгласно чл. 144, ал. 3, т. 1 ЗЗП, поради което по отношение на тези клаузи посочените изключения не са приложими. При липса на обвързаност на изменението на лихвения процент с конкретни обективни показатели, не може да се счете, че кредитополучателят е получил предварително достатъчно конкретна информация за начина, по който банката може едностранно да промени цената на предоставената финансова услуга, и следователно не е изпълнено изискването за добросъвестност. Ответникът нито твърди, нито доказва, че на кредитополучателите са били оповестени и предоставени "правила", по които ще се определи или е определен конкретният размер на увеличението, а доказателствената тежест в тази насока е била негова. В този смисъл е Решение № 92/09.09.2019 г. по т. д. № 2481/2017 г. на ВКС, ТК, II т. о., в което е направено разграничение, че при клауза в договор за банков кредит, с която е постигнато съгласие дължимата от кредитополучателя цена по възмездния договор за банков кредит да се формира от два компонента - БЛП с точно определен към датата на подписване на договора размер в проценти и договорна надбавка, с възможност за промяна на цената /лихвата/, обусловена от промяна на БЛП, но при липса на ясна методика и условия за промяната, доведена до знанието на кредитополучателя, е неравноправна по смисъла на [чл. 143, т. 10](#) и [т. 12 ЗЗП](#) и нищожна съгласно [чл. 146 ЗЗП](#), но само в частта, даваща право на банката - кредитор да променя едностранно лихвата при промяна на БЛП, но не и в частта, определяща дължимата към момента на сключване на договора лихва, включваща БЛП и договорна надбавка в определен размер. Поради това въззивният съд намира, че клаузата на чл. 3, ал. 5 от договора е неравноправна по смисъла на [чл. 143, т. 10](#) и [т. 12 ЗЗП](#) и нищожна съгласно [чл. 146 ЗЗП](#).

Гореизложените съображения намират приложение и за клаузата на чл. 12, ал. 1 от договора, в която е предвидено, че банката си запазва правото по време на действие на договора да променя Тарифата за условията, лихвите, таксите и комисионните, които банката прилага при операциите си. Измененията в Тарифата и/или приложимите лихви влизат в сила от деня на приемането им от компетентните банкови органи. Тази клауза, в която е предвидена едностранна възможност за промяна от страна на банката на размерите на договорените такси за управление въз основа на непредвидено в самия договор основание, е неравноправна по смисъла на общата дефиниция в [чл. 143 ЗЗП](#) като такава, без да е сключена индивидуално, подобна уговорка е нищожна, съгласно [чл. 146, ал. 1 ЗЗП](#) (решение № 51/04.04.2016 г. по т. д. № 504/2015 г. на ВКС, ТК, II ТО,

постановено по реда на [чл. 290 ГПК](#)). С тази клауза на банката е предоставена възможност едностранно да промени по свое усмотрение, без предварително заложи критериите за това, въз основа на непредвидено в договора основание, вида и размера на банковите такси, дължими за използване на предоставения финансов ресурс. С оглед на това следва да се приеме, че тази клауза също създава значително неравновесие и има неравноправен характер.

Клаузата на чл.22, ал.1 и ал. 2 от договора не може да се възприеме като ясна и разбираема за потребителя, при липсата на данни, че към момента на сключване на договора за кредит в чуждестранна валута му е била предоставена цялата относима информация, която би му позволила да прецени икономическите последици от клаузата за валутния риск за финансовите му задължения при значимо обезценяване на валутата, в която получава доходите си. На потребителя като по-слабата страна в правоотношението, включително с оглед степен на информираност, не е предоставена информация при сключването на договор за потребителски кредит със срок на издължаване от 15 години какви са очакваните прогнози относно промяната на швейцарския франк, спрямо който националната валута няма фиксиран курс, както и какви действия може да предприеме кредитополучателят, за да минимализира валутния риск, вкл. чрез застраховането му или използването на други финансови инструменти. С такава информация като част от професионалната си дейност банката следва да разполага и след като не е изпълнила задължението си да я предостави на по-слабата страна по договора, липсва основание да се приеме, че потребителят е могъл да прецени потенциално значимите икономически последици върху финансовите му задължения от възникващия за него още със сключването на договора валутен риск при получаван доход в местна валута, като направи информиран избор дали да получи по-нисък лихвен процент и да носи валутния риск или да получи кредит при по-висока лихва, но да не носи валутния риск. Ето защо, с клаузите на чл.22 ал.1 и ал.2 във вреда на потребителя върху него се прехвърля изцяло валутният риск, с което се създава значително неравновесие между правата и задълженията на страните по кредитния договор по см. на чл.143, т.19 от ЗЗП. Предвид изложеното клаузите на чл.22 ал.1 и ал.2 са неравноправни, тъй като не са индивидуално договорени клаузи от кредитен договор в чуждестранна валута, последиците от които са цялостно прехвърляне на валутния риск върху потребителя и които не са съставени по прозрачен начин, така че кредитополучателят не може да прецени на основание ясни и разбираеми критериите икономическите последици от сключването на договора и в нарушение на принципа за добросъвестност, тя създава във вреда на потребителя значително неравновесие между правата и задълженията на страните, произтичащи от договора. С оглед неравноправния си характер, спорните клаузи на чл.22, ал. 1 и ал. 2 от договора се явяват нищожни на основание чл.143, т.19, вр. чл.146, ал.1 от ЗЗП.

По същите съображения следва да се приеме за неравноправна и клаузата на чл.6, ал.2 от договора, която дава право на банката при липса на осигурени средства в швейцарски франкове по сметката по чл.2, ал.1 на съответния падеж

на погасителната вноска по главницата и/или лихвата и наличие на средства на кредитополучателя в лева по сметките му в банката, погасяването на кредита да се извърши от банката с тези средства след служебното им превалутиране в швейцарски франкове по курс „продава” на банката за швейцарския франк към лева. Клаузата на чл. 6, ал. 2 от процесния договор не съдържа предварително оповестяване на валутния риск, породен от възможността за значително повишаване на разходите по обслужване на кредита, поради курсови разлики. Тази клауза е проявление на поетия от кредитополучателя с клаузата на чл.22, ал.1 от договора валутен риск и всички вреди от промяната на обявения от банката курс купува и/или продава на швейцарския франк към българския лев, които могат да имат за последица повишаване на дължимите погасителни вноски по кредита, изразени в лева. По делото не са представени доказателства, че на кредитополучателите е предварително оповестен валутният риск, а доказателствената тежест е на банката.

Предвид гореизложените съображения въззивният съд намира, че клаузите на чл. 3, ал. 5 и чл. 12, ал. 1 от договора са неравноправни по смисъла на [чл. 143, т. 10](#) и [т. 12 от ЗЗП](#) и нищожни съгласно [чл. 146 от ЗЗП](#), а клаузите на чл. 6, ал. 2 и чл. 22 от договора за кредит са неравноправни по смисъла на чл. 143, т. 19 от ЗЗП и нищожни съгласно чл. 146 от ЗЗП.

С оглед основателните възражения за нищожност предявените осъдителни искове са обосновани с твърдения, че на основание нищожните поради неравноправния им характер клаузи от договора за кредит ищците са платили суми, които надвишават размера на дължимите суми съобразно действителните уговорки в договора за кредит, и поради това се иска осъждане на ответниците да върнат надплатената сума. За да бъдат уважени предявените искове, ищецът следва да докаже твърдението си, че платените от него суми по процесния договор за кредит надвишават размера на дължимите суми, определени при съобразяване само на действителните клаузи от договора.

От заключението на съдебно – икономическата експертиза се установява, че за периода 11.02.2014г. до 11.02.2019 г. в резултат на едностранното увеличение от страна на банката- ответник на лихвения процент по процесния договор за кредит са платени като погасителни внос ю суми в повече от дължимото, съобразно уговореният първоначален лихвен процент, в общ размер 801.99 швейцарски франк

По делото е установено, че вследствие на промяната в курса на швейцарския франк спрямо лева за период 11.02.2014г. до 11.02.2019г . платените от ищците суми като разликата между левовата равностойност на платените вноски по кредита по фиксинга на БНБ за швейцарския франк към датите на всяка една от тях и левовата равностойност на платените вноски по кредита по курс „купува“ на швейцарския франк към датата на отпускане на кредита т.е. надплатените курсови разлики франк/лева е в общ размер на 9 862.22 лв. Ето защо въззивният съд намира, че предявените искове с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 от ЗЗД за претендираните суми са основателни и следва да бъдат уважени, поради

което **решението в тази част е правилно и следва да бъде потвърдено.**

По отговорността за разноски:

Разноски за адвокатско възнаграждение се присъждат, когато страната е заплатила такава /т. 1 от ТР № 6/13 г. по тълк. д. № 6/12 г. на ОСГТК на ВКС/. Удостоверяването, че разноските са понесени от страната, се извършва или непосредствено с договора за правна защита и съдействие, от който да е видно постигнатото между страните съгласие по размера - тогава, когато в него е отразено, че плащането е направено в брой, или заедно с отделен банков платежен документ – тогава, когато е предвидено това да стане "по банков път". Липсата на договор за правна защита и съдействие може да бъде преодоляна с друг документ /напр. издадена фактура/. Фактурата обаче би представлява доказателство за сключен договор, само ако удостоверява волеизявленията на насрещните по сделката страни (в случая на търговска продажба: вид на закупената стока, стойност, начин на плащане, имена на продавач и купувач, време и място на съставянето ѝ и подписи на страните), но не в случаите на едностранно съставена и неподписана фактура, каквато е приложената по делото данъчна фактура № 0000001674/25.02.2020 г./лист 73/. Ето защо въззивният съд счита, че така представената по делото фактура не установява сключване на договор за правна защита и съдействие между въззиваемите и адв. К.Н. и съответно заплащане на претендираното адвокатско възнаграждение, поради което такава не следва да бъде присъждана.

Водим от горните мотиви, съдът

Р Е Ш И :

ОБЕЗСИЛВА решение № 7/09.01.2020г., постановено по гр.д. № 397/2019г. по описа на Районен съд - К., **в частта с която** са прогласени за нищожни по отношение на Т.Г.Б. и Д.П.Б., и „Ю.” АД клаузите на чл.3, ал.1 и ал.5, чл.6, ал.2, чл.12, ал.1 и чл.22, ал.1 и ал.2 от Договора за потребителски кредит №НЛ 24334/06.07.2007 г. като неравноправни на основание чл.26, ал.1, пр.1 от ЗЗД във вр. с чл. с чл.143, т.10 и т.12 и чл.146 от ЗЗП като **НЕДОПУСТИМО.**

ПОТВЪРЖДАВА решението **в останалата обжалвана част.**

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.